

Binnen de vaste commissie voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking hebben de onderstaande fracties de behoefte vragen en opmerkingen voor te leggen aan de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking over onder meer de Stand van zaken hulp, herstel en wederopbouw Oekraïne (Kamerstuk 36 045, nr. 113).

De voorzitter van de commissie,
Wuite

De adjunct-griffier van de commissie,
De Mare

Inhoudsopgave	blz.
I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties	2
Inbreng VVD-fractie	2
Inbreng D66-fractie	3
Inbreng CDA-fractie	5
Inbreng SP-fractie	6
Inbreng PvdA-fractie	7
Inbreng Volt-fractie	8
II Antwoord / Reactie van de Minister	10
III Volledige agenda	10

I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Inbreng leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie danken de Minister voor de toegezonden brief over de stand van zaken met betrekking tot hulp, herstel en wederopbouw Oekraïne. Zij hebben daarover nog enkele vragen.

De leden van de VVD-fractie zien dat de oorlog in Oekraïne ernstige gevolgen heeft voor de gewone mannen, vrouwen en kinderen in het land. Het is een mooie ontwikkeling dat het Oekraïense leger gebied weet te heroveren, maar juist in die gebieden zijn de noden ook nog erg groot. Vooral door de naderende komst van kouder weer in de wintermaanden maken de vooruitzichten voor veel mensen – vooral de meest kwetsbaren – niet beter. Met koudere temperaturen op komst, zullen veel van de humanitaire behoeften toenemen. Mensen hebben warm onderdak, kleding, medicijnen, brandstof en isolatie nodig, en ondersteuning voor extra stookkosten. Wat gaat de Minister doen, via het Rode Kruis en lokale organisaties die ter plekke actief zijn in de heroverde gebieden, om Oekraïense mannen, vrouwen en kinderen de winter door te laten komen? Daarnaast blijven diverse media berichten hoe langzaam de Europese steun aan Oekraïne opgang komt. Is het mogelijk om onze militaire, financiële en humanitaire steun te versnellen?

De Minister schrijft rond het onderwerp «*Rapid Damage Needs Assessment*» dat er op zeer korte termijn USD 3,5 mld. nodig is voor de voorbereiding van de komende winter. De leden van de VVD-fractie willen aan de Minister vragen of dit geraamde bedrag nog accuraat is ter voorbereiding van de komende winter in het licht van de ontwikkelingen sinds de aantekening van de brief? Zijn reeds afdoende middelen gealloceerd om in deze voorbereiding te voorzien?

De Minister schrijft voorts rond het onderwerp «Hulp, herstel en wederopbouw» dat Nederland op verzoek van de Oekraïense regering steun verleent bij herstel van de zuidelijke kuststreek en hiervoor € 1 mln. heeft gealloceerd. Daarnaast schrijft de Minister dat Nederland dit in samenwerking met Denemarken en Zweden zal doen. De leden van de VVD-fractie willen aan de Minister vragen hoeveel financiële middelen zowel Denemarken als Zweden hebben gealloceerd voor dit specifieke herstel en samenwerking? Wat is de reden dat specifiek met Denemarken en Zweden wordt samengewerkt voor dit herstel?

De Minister schrijft voorts rond het onderwerp «Bedrijfsleven» in te willen zetten van in Nederland aanwezige kennis en expertise voor herstelhulp. Deelt de Minister de mening van de leden van de VVD-fractie dat naast

kennis en kunde uit Nederland, ook de kennis van (gevluchte) Oekraïense inwoners dient te worden gebruikt bij het vormgeven van het herstelplan opdat zij de compatibiliteit van het herstelplan en de lokale behoeften kunnen faciliteren en begeleiden?

De Minister schrijft rond het onderwerp «Fiduciaire risico's mitigeren» dat het ministerie intern onderzoekt hoe het zijn risicomanagementinstrumentarium kan inzetten om corruptie en fraude met door Nederland verstrekte gelden voor herstel en wederopbouw van Oekraïne te voorkomen. Daarbij geeft de Minister aan de projecten tijdens de uitvoering middels voortgangsrapportages en accountantsrapporten te monitoren. De leden van de VVD-fractie willen aan de Minister vragen of de kosten van deze monitoring en de kosten van de inzet van het risicomanagementinstrumentarium gefinancierd worden uit de gealloceerde middelen van de verscheidene projecten en noden of dat deze via een andere kostenpost worden gefinancierd (i.e. worden de kosten voor monitoring van de specifiek gealloceerde budgetten afgetrokken)?

Ook schrijft de Minister rond dit onderwerp over verdere instrumentaria om corruptie met betrekking tot de verstrekte gelden voor herstel en wederopbouw van Oekraïne te voorkomen. Deelt de Minister de mening van de leden van de VVD-fractie dat het tegengaan van corruptie omtrent deze gelden niet alleen een aangelegenheid voor Nederland is, maar tevens effectief anti-corruptiebeleid vanuit lokale instituties vereist? Deelt de Minister hierbij de mening dat het tevens in het belang van Nederland is om te helpen met het opbouwen van dergelijke instituties en zo lokale mechanismen tegen corruptie in het leven te roepen c.q. versterken?

Tot slot, we weten dat Oekraïne één van grootste graanexporteurs ter wereld is. Het Rode Kruis geeft aan dat de daling van de graanexport van het land met 46% dit jaar een grote impact op de Hoorn van Afrika heeft, waar meer dan 80 miljoen mensen extreme honger ervaren. Dit is de ergste voedselcrisis in de afgelopen 70 jaar. Hierdoor kunnen mensen in o.a. Afrika steeds minder goed in hun basisbehoeften voorzien, wat kan leiden tot extra migratiestromen. Wat doet de Minister om deze potentiële migratiestromen te voorkomen? Welke afspraken worden hierover gemaakt met Noord-Afrikaanse landen?

Inbreng leden van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie hebben met gepaste opluchting kennisgenomen van de brieven van 27 september 2022 en 12 oktober 2022 – Stand van zaken hulp, herstel en wederopbouw Oekraïne en respectievelijk Financiële steun Oekraïne. In de brieven geven verschillende Ministers en in het bijzonder de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking op verzoek van de Kamer inzicht in de verschillende acties die het Kabinet heeft ingezet en verschaffen daarmee duidelijkheid over de stand van zaken rond de verschillende fasen van hulp, herstel en wederopbouw aan en van Oekraïne. De leden van de D66-fractie blijven uitermate bezorgd over de spoed en kwantiteit van de steun op de korte termijn, met de naderende winter in Oekraïne.

De Minister schrijft dat op zeer korte termijn USD 3,5 mld. nodig is voor de voorbereiding op de komende winter, de zogenoemde *winterisation*. Binnen nu en 36 maanden is USD 105 mld. nodig om in de dringendste herstelwerkzaamheden te voorzien om de economie te stabiliseren. Vooralsnog zegt Nederland via een speciale faciliteit van de Wereldbank een gift van € 70 mln. toe voor deze *winterisation*. Kan de Minister aangeven of en hoe het bedrag van USD 3,5 mld. behaald zal gaan worden? De Minister geeft aan dat bij het bepalen van het aandeel hierin

van Nederland de *fair share*-benadering is toepast. De leden van de D66-fractie vragen in het bijzonder of deze Nederlandse bijdrage voor deze fase voldoet, gezien het immense bedrag dat nu nodig is voor de winter, die binnen enkele weken begint. Hoe is de Minister tot een bedrag van € 70 mln. gekomen? Kan de Minister dit verder onderbouwen? De leden van de D66-fractie uiten grote zorgen over het tijdpad en de spoed waarmee de speciale faciliteit van de Wereldbank en effectieve steun zal materialiseren. Dit was ook de reden voor het aandringen in het late voorjaar van 2022 op spoedige actie voor de komende winter en aanleiding was het overhandigen van het Actieplan voor onmiddellijke herstelhulp Oekraïne aan de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking. Kan de Minister meer duidelijkheid verschaffen over het tijdpad waarin steun voor de zogenoemde *winterisation* zich materialiseert?

Eerlijke en vrije humanitaire toegang

Voorts vragen de leden van de D66-fractie of de Minister zicht heeft op de humanitaire toegang van noodhulporganisaties en of alle mensen in nood bereikt worden, waarbij in geen geval onderscheid gemaakt mag worden tussen bevolkingsgroepen.

Bijdrage bedrijfsleven

De aan het woord zijnde leden zijn blij te lezen dat Nederlandse bedrijven de weg naar hulp aan Oekraïne vinden. Zij lezen dat al enkele tientallen bedrijven zich hebben gemeld. Ziet de Minister nog specifieke belemmeringen waar bedrijven tegenaan lopen die (als Nederland of in EU-verband) weg te nemen zijn, zoals handelsbarrières of infrastructurele obstakels? Voorts steunen de leden van de D66-fractie de lancering van de platforms in samenwerking met de Topsectoren en vragen de Minister de Tweede Kamer met enige regelmaat te informeren over de uitkomsten van deze platforms.

Graanuitvoer

Een ander punt van zorg van de leden van de D66-fractie betreft de uitvoer van graan en andere landbouwproducten en de gevolgen hiervan op de voedselzekerheid wereldwijd. De toegenomen bombardementen op Odessa vormen een nieuw gevaar voor de voedselexport. Kan de Minister aangeven wat de resultaten van de graandeal tot nu toe zijn geweest en welke impact het toegenomen geweld zal hebben? Zijn er op dit moment nog exportrestricties of andere belemmeringen voor de uitvoer van graan?

Voorts vragen deze leden of er reeds onderhandelingen plaatsvinden over een nieuwe Zwarte Zee deal of een verlenging daarvan, gezien de huidige deal op 24 november afloopt. Zijn dezelfde onderhandelaars weer in de lead? Nederland is door de VN benaderd om een bijdrage te leveren aan deze overeenkomsten. Nederland gaat via organisaties die de graandeal uitvoeren, VN-Conferentie voor Handel en Ontwikkeling (UNCTAD) en *Centre for Humanitarian Dialogue* (CHD) voor het Istanboel Coördinatie Mechanisme, ondersteuning bieden. Kan de Minister kort aangeven van welke aard deze ondersteuning is? Is de Minister bereid ook bij een verlenging of nieuwe deal, dergelijke ondersteuning te bieden?

Kan de Minister toezeggen erop aan te dringen dat een nieuwe deal niet stopt bij graan, maar dat die zich ook richt op andere landbouwproducten die van belang zijn voor de voedselzekerheid in Centraal-Azië en Afrika?

Ook vragen de leden van de D66-fractie of de Minister kan reageren op de aanbeveling van het Hague Centre for Strategic Studies om de positie binnen de Internationaal Monetair Fonds (IMF), Wereldbank en Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling (EBRD) te gebruiken voor het bouwen van aanvullende graansilo's en de infrastructuur die hierbij nodig zijn. Dit in aanvulling op de zogenoemde «*solidarity lanes*» en Europese plannen voor nieuwe exportcorridors die gepland zijn voor de fase van de wederopbouw na afloop van de oorlog.

Uitkomsten expertbijeenkomst Berlijn

De leden van de D66-fractie vragen tot slot of de Minister bereid is de Tweede Kamer voor de begrotingsbehandeling te informeren over uitkomsten van de expertbijeenkomst op 25 oktober in Berlijn.

Inbreng leden van de CDA-fractie

Afgelopen weekend zijn de raketaanvallen op Oekraïne geïntensiveerd waardoor wederom grote schade is aangebracht aan de essentiële infrastructuur van verschillende steden binnen Oekraïne. Grote hoeveelheden huishoudens zitten zonder energie- en watertoelevering. Dit terwijl de winter snel zal indalen in Oekraïne en hierdoor de humanitaire situatie verder zal verslechteren. De leden van CDA-fractie maken zich ernstig zorgen over de winter welke nadert in Oekraïne en de gevolgen hiervan op de humanitaire situatie. Het kabinet heeft € 3,5 mld. aan steun voor de *winterisation* ingezet. De leden van de CDA-fractie vragen zich af of deze steun en hulp ook de zwaarst getroffen gebieden in Oekraïne bereikt. Komt deze hulp tot aan de recent heroverde dorpen en steden in het frontgebied? Zijn er andere landen die vergelijkbare bedragen inzetten voor de voorbereiding voor de winter, waardoor er gecoördineerde hulp is en de middelen zo efficiënt mogelijk ingezet kunnen worden? Zijn er specifieke hulpvragen door Oekraïne bij Nederland neergelegd voor de *winterisation*?

De *needs assessment* welke gemaakt is door de Wereldbank, Europese Commissie (EC) en Oekraïne, dateert van 1 juni 2022. Sindsdien is de strijd weer geïntensiveerd door een groot tegenoffensief van Oekraïne, aanvallen op de Krimbrug en de reactie met veel raketaanvallen door Rusland. Hierin stond dat er € 105 mld. binnen 36 maanden benodigd is om in de dringendste herstelwerkzaamheden voor de economie te voorzien. De leden van de CDA-fractie vragen zich af of en wanneer de *needs assessment* herzien gaat worden. Wanneer wordt er opnieuw geïnventariseerd wat er daadwerkelijk benodigd is?

Nederland geeft aan haar «*fair share*» bij te willen dragen aan het herstel en wederopbouw van Oekraïne. De inflatie in heel Europa is sterk gestegen, met mogelijk een krimp van de Europese economieën in de nabije toekomst. Er is een grote onzekerheid om hoeveel geld onze *fair share* in de toekomst zal gaan zijn. De leden van de CDA-fractie vragen zich af met wat voor bedragen de Nederlandse overheid rekening houdt. Wordt hier reeds actief geld voor gereserveerd en zit er een maximum aan wat wij toe willen of kunnen zeggen?

Oekraïne gaat een *recovery fund* starten om alle financiële bijdragen te verzamelen en gecoördineerd te besteden. De leden van CDA-fractie vragen zich af wat de ontwikkelingen zijn met betrekking tot het starten van dit *recovery fund*. In hoeverre is dit *recovery fund* al operationeel? Welke werkzaamheden worden door dit *recovery fund* reeds uitgevoerd? Hoe wordt toezicht gehouden dat de uitgaven op de juiste plek terecht komt?

Nederland probeert op veel manieren bijstand te geven aan bedrijven die willen helpen met wederopbouw in Oekraïne. De exportkredietverzekering (EKV) op Oekraïne wordt herzien vanwege de grote risico's en onzekerheid. Ook Invest International kan niet altijd juist ondersteunen omdat de risico's als te groot worden gezien. De leden van de CDA-fractie vragen zich af of de Minister kan reflecteren op hoeveel bedrijven wel gebruik hebben kunnen maken van deze beschikbare middelen ten behoeve van de wederopbouw van Oekraïne de afgelopen periode?

Daarnaast worden inmiddels activiteiten gehonoreerd en gefinancierd door de ambassade in Kiev. De leden van de CDA-fractie vragen zich af om wat voor bedragen dit gaat. Hoeveel wordt er via de ambassade gefinancierd? Hoeveel en wat voor projecten worden via deze route ondersteund?

Op 24 november loopt de graandeal af. Met de huidige spanningen bij het front, maar ook wereldwijd door deze oorlog, lijkt een verlenging een moeilijk proces. De leden van de CDA-fractie vragen zich af in hoeverre de regering of andere landen, zoals Turkije, zich in kan zetten voor het heropenen van de onderhandelingen voor het voortzetten van de graandeal. Is er al zicht op een verlenging van deze graandeal? Is er voldoende opslag en transport van graan mogelijk om deze niet verloren te laten gaan?

Verder is er veel in de media geweest dat de graanexporten niet de zwaarst getroffen gebieden van de voedselcrisis treffen. In Afrika loopt de inflatie soms op tot 31%. De leden van de CDA-fractie vragen zich af hoe de Minister zich in kan zetten om te zorgen dat de graanexporten uit Oekraïne ook meer naar de landen gaan die het hardst de graanleveranties nodig hebben. Waar staat dit belangrijke onderwerp op de agenda?

Tot slot wordt aangegeven dat veel landen zouden baten bij verbeterde zaden. In Nederland zit veel expertise over het verbeteren van landbouwzaden. Gezien dit gegeven vragen de leden van de CDA-fractie zich af hoe Nederland kan assisteren bij het leveren van betere zaden. Kan de Minister actief inzetten op het verbinden van de lokale agrofoodbedrijven met Nederlandse bedrijven met de kennis op dit gebied? In hoeverre zit dit al in de huidige werkprogramma's van de landen?

Inbreng leden van de PvdA-Fractie

De leden van de PvdA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de brief over de stand van zaken hulp, herstel en wederopbouw Oekraïne en de financiële steun Oekraïne. Zij hebben daarbij nog enkele vragen en opmerkingen.

Financieel

De leden van de PvdA-fractie onderschrijven het belang van een eerlijke financiële inzet van Nederland en Europa met betrekking tot de wederopbouw van Oekraïne. De leden zijn van mening dat het van belang is om naar de toekomst te kijken als het gaat om wederopbouw maar ook over de financiële noden op dit moment om Oekraïne overeind te houden en kritieke infrastructuur te verzekeren. Op dit moment nemen de Verenigde Staten (VS) het voortouw in de acute financiering van Oekraïne en de leden van de PvdA-fractie zijn van mening dat juist ook de Europese Unie (EU) hier het voortouw in moet nemen. Deelt de Minister de mening met de leden van de PvdA-fractie? Hoe gaat de Minister gehoor geven aan de acute noden van Oekraïne? Gaat de Minister andere EU-lidstaten

oproepen om nu gehoor te geven aan de financiële noden van Oekraïne? Zo ja, hoe? Zo nee, waarom niet?

De leden van de PvdA-fractie lezen dat de aanvullende € 70 mln. die het kabinet vrij wilt maken voor de wederopbouw uit algemene middelen zullen worden gefinancierd. Het is goed dat de wederopbouw van Oekraïne naar aanleiding van de motie-Thijssen en Van der Lee zo veel mogelijk uit additionele middelen gefinancierd wordt en niet ten koste gaat van ontwikkelingssamenwerking (OS) gelden. Gezien het feit dat er al andere financiering uit het *official development assistance* (ODA) en OS-budget is gekomen voor de steun voor Oekraïne, door middel van bijvoorbeeld het geïmplementeerde «financiering ontwikkelingsrelevante infrastructuurprojecten in ontwikkelingslanden» (DRIVE) budget en voor de opvang van Oekraïners, zijn de leden van de PvdA-fractie van mening dat vanaf nu geen OS-geld naar de wederopbouw Oekraïne meer dient te gaan en deze elders gedekt moet worden. Deelt de Minister deze mening? Waarom wel/niet? Ook zijn de leden van de PvdA-fractie van mening dat het feit dat de financiële steun zo veel mogelijk uit additionele middelen gefinancierd dient te worden, geen invloed mag hebben op de Nederlandse inzet voor het herstel en de wederopbouw van Oekraïne. Deelt de Minister deze mening van de leden van de PvdA-fractie? Zo nee, waarom niet?

Coördinatie en winter

De leden van de PvdA-fractie lezen dat in voorbereiding op de winter € 3,5 mld. nodig is op korte termijn. Wat zijn de precieze noden voor de winter? Hoe worden deze in kaart gebracht? Hoe verloopt de coördinatie voor deze acute hulpvraag? Wat betreft de coördinatie van hulp en steun aan Oekraïne in het algemeen zijn de leden van de PvdA-fractie bezorgd over de efficiëntie op dit moment. Hoe is de coördinatie op dit moment vormgegeven? Hoe gaat de Minister Oekraïne hierin steunen?

Inbreng leden van de SP-fractie

De leden van de SP-fractie hebben de kabinetsbrief gelezen. De leden hebben hier nog een aantal vragen over. Uit de kabinetsbrief blijkt dat Oekraïne kampt met een financieringstekort van € 5 mld. per maand, nog bovenop de geleden schade in het land. De geschatte kosten voor het totale herstel zijn € 350 mld. Er is € 3,5 mld. met haast nodig om de winter door te komen. Gaat Nederland hieraan bijdragen? Zo ja, hoeveel?

Er zijn in de EU discussies gaande of het verstandig is om Oekraïne financieel te steunen in de vorm van giften of van leningen. De EU heeft er tot nu toe vooral voor gekozen om leningen te verstrekken aan Oekraïne, waar de VS hebben gekozen voor giften. Wat is volgens de Minister de overweging geweest om via de EU over te gaan op leningen en niet giften?

Kan de Minister meer in detail ingaan op de focusgebieden waar Nederland op in gaat zetten ten aanzien van het herstel en de wederopbouw? Wordt daarbij ook gekeken naar de «*architecture for peace*» aanpak, voorgesteld door PAX? Ziet de Minister een meerwaarde in de focus op psychosociale steun? Is de Minister bereid om te luisteren naar lokale behoeften en niet uitsluitend naar de wensen van de centrale overheid?

Inbreng leden van de Volt-fractie

De leden van de Volt-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de Kamerbrief stand van zaken hulp, herstel en wederopbouw Oekraïne. Zij hebben daarover nog enkele vragen en opmerkingen.

Rapid Damage Needs Assessment

De leden van de Volt-fractie vinden het positief dat er in nauw overleg met Europese Commissie, Wereldbank en de Oekraïense autoriteiten een *needs assessment* tot stand is gekomen. Tegelijkertijd geeft de Minister aan dat de kosten verder kunnen oplopen naarmate de oorlog langer standhoudt. Zal er in dat kader een constante evaluatie blijven plaatsvinden over de totale kosten die nodig zijn voor wederopbouw in samenspraak met de Europese Commissie, Wereldbank en de Oekraïense autoriteiten? Zo ja, hoe is de Minister van plan te anticiperen op mogelijk hogere kosten voor wederopbouw?

Daarnaast geeft de Minister aan dat er op zeer korte termijn USD 3,5 mld. nodig is voor de voorbereiding op de komende winter. In Oekraïne is er op dit moment een groot tekort aan dekens, medicijnen en voedsel, zeker in de getroffen en bevrijde gebieden. Daar komt bij dat de infrastructuur grotendeels plat ligt, waardoor verwarming, elektriciteit en water niet vanzelfsprekend zijn. Kan de Minister aangeven hoeveel Nederland op zeer korte termijn bijdraagt aan de USD 3,5 mld. en op welke termijn deze gelden beschikbaar zullen worden gesteld? Kan de Minister verder uitweiden over de internationale coördinatie van de *winterisation*? Wordt naast directe humanitaire hulp ook nagedacht over hoe de infrastructuur winterklaar gemaakt kan worden en op welke termijn is dit volgens de Minister uitvoerbaar?

Hulp, herstel en wederopbouw

De leden van de Volt-fractie hebben met interesse kennisgenomen van het overzicht van de financiële steun voor herstel en wederopbouw die Nederland, EU-lidstaten en G7-landen tot nu toe hebben toegezegd aan Oekraïne. Wel detecteren zij dat er naast noodhulp veel kosten gefinancierd worden uit het ODA-budget, zoals de opvang van vluchtelingen in Nederland en investeringen in het (Nederlandse) bedrijfsleven. Dit baart de leden van de Volt-fractie zorgen, gezien het feit dat het ODA-budget nog steeds de VN-norm van 0,7% niet haalt, maar er een trend ontstaat waarin er steeds meer non-ODA kosten gefinancierd worden uit ODA-budget, zoals opvang van vluchtelingen in Nederland en klimaatadaptatie. Tegelijkertijd begrijpen de Volt-leden dat de dringende situatie vraagt om een snelle reactie met financiering die al voorhanden is. Daarom vragen zij de Minister welke definitie van humanitaire hulp gehanteerd is en wat de reikwijdte daarvan is? Kan de Minister onderzoeken welke investeringen op de middellange tot lange termijn gedekt kunnen worden uit non-ODA middelen?

De leden van de Volt-fractie waarderen het dat er € 2 mln. humanitaire hulp ingezet wordt voor het bestrijden van seksueel en gender gerelateerd geweld. Tegelijkertijd maken zij zich zorgen over de bescherming van seksuele en reproductieve gezondheid en rechten, zoals het recht op abortus. In humanitaire crises is er minder toegang tot veilige abortus, terwijl er tegelijkertijd een stijging is van seksueel geweld. Kan de Minister aangeven of de € 2 mln. voldoende zal zijn voor het bestrijden van seksueel en gender gerelateerd geweld? Waarop is de inzet van € 2 mln. gebaseerd? Worden deze gelden ook ingezet voor de bescherming van

seksueel en reproductieve gezondheid en rechten, zoals het opzetten van veilige abortusmogelijkheden voor slachtoffers van seksueel geweld?

Verder geeft de Minister aan dat verzoeken voor steun betreffende gezondheidszorg en reparatie van huizen en bruggen zijn doorgeleid naar de desbetreffende departementen of aan de Rijksdienst voor Ontnemend Nederland (RVO) om het bedrijfsleven te stimuleren te helpen met wederopbouw in Oekraïne. Tegelijkertijd staat in Oekraïne de winter voor de deur en zijn huizen en ziekenhuizen platgebombardeerd. Het vrijblijvende karakter van wederopbouw hulp via bedrijven en de RVO draagt volgens de leden van de Volt-fractie niet bij aan een directe structurele oplossing voor de aankomende winter. Tegelijkertijd zet bijvoorbeeld het Rode Kruis zich hier wel voor in. Kan de Minister aangeven welke de relevante departementen zijn die zich inzetten voor de wederopbouw van huizen en ziekenhuizen en waarom dit niet belegd is bij Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking? Kan de Minister uiteenzetten waarom zij inschat dat (Nederlandse) bedrijven de meest adequate actor zijn bij het wederopbouwen van huizen en ziekenhuizen? Op welke termijn schat de Minister in dat bedrijven hiermee aan de slag kunnen?

Deelt de Minister de mening dat de € 60 mln. die de Minister op 22 augustus jl. heeft toegezegd voornamelijk bestemd is voor het herstellen van infrastructuur zoals bruggen en voor investeringen voor het midden- en kleinbedrijf (MKB) in Oekraïne, en dat slechts een gering bedrag bestemd is voor humanitaire hulp in de zin van hulp op korte termijn? Kan de Minister specificeren welk deel van de toegezegde € 60 mln. bestemd is voor humanitaire en noodhulp op korte termijn? Kan de Minister in de volgende brief specifiek aangeven welke interventies en bijdragen strikt onder humanitaire hulp behoren, en welke anders geclassificeerd dienen te worden? Wat doet Nederland ervoor om te zorgen dat de geboden hulp ook de bekende «*last mile*» doelgroepen bereikt? Deze uitdaging betreft vrijwel elke humanitaire interventie en mist nu in de brief en mogelijk ook in de Nederlandse inzet op dit moment.

Daarnaast nemen de leden van de Volt-fractie waar dat er relatief gezien vanuit de EU en Nederland minder steun wordt geboden. Hoe beoordeelt de Minister dat de VS twee keer zoveel hulp, waaronder humanitaire hulp, dan de EU en alle EU-lidstaten gecombineerd aan Oekraïne ter beschikking stelt (*Ukraine Support Tracker*)? Hoe beoordeelt de Minister dat Nederland op het gebied van humanitaire hulp voor Oekraïne respectievelijk de 22^e (bedrag) en 29^e (bruto binnenlands product) plaats inneemt?

Bedrijfsleven

De leden van de Volt-fractie zijn positief over het feit dat de Minister een bijeenkomst zal organiseren voor het maatschappelijk middenveld en het bedrijfsleven om gedachten uit te wisselen over de mogelijkheden en kansen voor deze organisaties bij de wederopbouw van Oekraïne. Daarbij lezen zij in de brief dat er geld geoormerkt wordt voor Nederlandse bedrijven voor het helpen met de wederopbouw in Oekraïne, maar lijken er geen financiën geoormerkt te worden voor het maatschappelijk middenveld ter ondersteuning van de wederopbouw. Kan de Minister hierop reflecteren?

De leden van de Volt-fractie steunen het inzetten van Nederlandse kennis en expertise in publiek-private samenwerkingen op het gebied van gezondheidszorg, landbouw en water. Tegelijkertijd nemen zij waar dat andere infrastructuur voornamelijk wordt uitbesteed aan Nederlandse

consortia via DRIVE en Develop2Build. De Minister gaat in haar brief echter niet in op de aansturing en coördinatie van deze initiatieven, alsook op de langere termijn consequenties van dit beleid. Daarom hebben de leden van de Volt-fractie de volgende vragen. Hoe zullen initiatieven van bedrijven gefinancierd uit overheidsgelden gecoördineerd worden? Hoe wordt ervoor gezorgd dat deze initiatieven zo goed mogelijk aansluiten bij de gecoördineerde internationale respons? Hoe wordt gegarandeerd dat de initiatieven van bedrijven zo veel mogelijk aansluiten bij de noden in Oekraïne, gebaseerd op de *needs assessment*? Kan de Minister garanderen dat deze private initiatieven een aanvulling zijn op de Nederlandse en internationale wederopbouw en gelden ter ondersteuning van een internationaal overeengekomen wederopbouwplan?

Daarnaast hebben de leden van de Volt-fractie nog enkele vragen over de lange termijn implicaties van het de investeringen in Nederlandse bedrijven voor het opbouwen van de infrastructuur via Invest International en de Nederlandse Financieringsmaatschappij voor Ontwikkelingslanden (FMO). Wie houdt de opgebouwde infrastructuur in handen? Hoe wordt er zicht gehouden op de samenwerking met Oekraïense lokale initiatieven?

II. Antwoord / Reactie van de Minister

III. Volledige agenda

Stand van zaken hulp, herstel en wederopbouw Oekraïne. 36 045, nr. 113 – Brief regering d.d. 27-09-2022
Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking,
E.N.A.J. Schreinemacher

Financiële steun Oekraïne. 2022Z19336 – Brief regering d.d. 12-10-2022
Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking,
E.N.A.J. Schreinemacher